

СЛУЖ

НА ФЕДЕРАТИВНА

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА ФНРЈ“ излегува по потреба, во српско, хрватско, словенечко и македонско издание. — Огласи по тарифата. — Текушта сметка при Народната банка на ФНРЈ за прегледата и одделни издавања бр. 1032-Т-220, за огласи 1032-Т-221.

Сред:

БЕЛГРАД

БРОЈ 52

ГОД. X

бр. 9 — Телефони: Администрација 26-276, Продавно одделение 22-619, Тел. централа 28-010.

622.

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВОЕНИТЕ СУДОВИ

Врз основа на чл. 71 точ. 2 од Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство на Федеративна Народна Република Југославија и за сојузните органи на власта, се прогласува Законот за воените судови, што го усвои Сојузната народна скупштина на заседанието на Сојузниот собор од 25 ноември 1954 година.

ПР бр. 32

26 ноември 1954 година

Белград

Претседател на Републиката,

Јосип Броз-Тито, с. р.

Претседател

на Сојузната народна скупштина,

Моша Пијаде, с. р.

ЗАКОН ЗА ВОЕНИТЕ СУДОВИ

ГЛАВА I

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Воените судови се редовни судови за судење по кривични дела на воените лица и по други предмети што им се ставени во надлежност со закон.

Уставните начела за судовите утврдени во Законот за судовите важат и за воените судови.

Член 2

Воени судови се:
првостепените воени судови,
Врховниот воен суд.

Член 3

Воените судови:

судат за кривични дела што ќе ги сторат воени лица а во случаите предвидени со овој закон и за кривични дела што ќе ги сторат невоени лица;
ги судат споровите за надоместување на штетата што ќе и ја сторат на државата воени лица или граѓански лица на служба во Југословенската народна армија при вршењето на својата службена должност, како и за барањето на државата за надоместување на она што е исплатено поради незаконитата работа на тие лица;

решаваат во управните спорови против управните акти на воените органи во случаите определени со овој закон;

донесуваат решенија по други предмети што им се ставени во надлежност со закон.

Член 4

Воените судови им судат на сите невоени лица за следниве кривични дела предвидени во Кривичниот законик, и тоа:

1) од членот 100, ако делото е поврзано со поткопување на одбранбената сила на државата;

2) од членот 102;

3) од членот 104;

4) од членот 105, ако е во прашање воен податок или документ;

5) од чл. 111 и 113;

6) од чл. 114 и 115, ако се во прашање воени објекти;

7) од членот 117, ако е во прашање сторување на кривични дела од членот 100 кога е во прашање поткопување на одбранбената сила на државата, членот 102 и чл. 114 и 115 ако се во прашање воени објекти;

8) од чл. 249 до 253, 255 и 256 ако стварта што е предмет на делото е оружје, муниција или експлозив, а делото е сторено во воена единица, установа или претпријатие, како и во установа на органите за внатрешни работи;

9) од чл. 330, 331, 339 до 341, 343, 344 и 348.

На припадниците на Народната милиција воените судови им судат и за сите други кривични дела предвидени во Главата XXV на Кривичниот законик.

На граѓанските лица на служба во единиците и установите на Југословенската народна армија воените судови им судат и за кривичните дела сторени во вршењето на оваа служба или во врска со неа.

На воените заробеници воените судови им судат за сите кривични дела што ќе ги сторат во тоа својство, како и за кривичните дела од Главата XI на Кривичниот законик.

Член 5

Ако кривичното дело заедно го сториле воено и невоено лице, а за судењето на невоеното лице е надлежен редовен суд, редовниот суд ќе му суди и на военото лице.

Сојузниот врховен суд може, по предлог од Воениот обвинител на Југословенската народна армија што му е подаден до почетокот на главниот претрес пред редовниот суд, да определи во каков случај да суди воен суд.

По исклучок од одредбата на ставот 1 од овој член, ако кое и да е кривично дело од Главата XXV на Кривичниот законик заедно го сториле невоено и воено лице, за судењето е надлежен воен суд.

Член 6

Ако невоено лице извршило повеќе кривични дела од надлежноста на воените и редовните судови, за судењето на сите тие дела е надлежен воен суд.

Член 7

Во случај на приватна тужба и противтужба поради кривични дела на навреда меѓу воено и невоено лице, за судењето по противтужбата надлежен е судот кому што е подадена тужбата.

Член 8

Ако до почетокот на главниот претрес пред првостепениот воен суд на обвинениот му престанало својството на воено лице поради отпуст од Југословенската народна армија, или му престанала службата на граѓанско лице на служба во еди-

ниците и установите на Југословенската народна армија, или му престапала службата на припадник на Народната милиција, за судењето е надлежен редовен суд, доколку не се во прашање кривичните дела цитирани во ставот 1 на членот 4 од овој закон или за кое и да е кривично дело од Главата XXV на Кривичниот законик.

Член 9

Решението на воениот суд може да го менува и укинува, по правило, само надлежниот воен суд во постапката што е определена со закон.

Во кои случаи Сојузниот врховен суд решава по жалбата против решението на Врховниот воен суд и ја оценува законитоста на решенијата на тој суд определува закон.

Член 10

Воените судови судат во совети.

Советите на воените судови составени се од судии или од судии и судии поротници.

На судскиот совет му претседава судија.

Член 11

Како воени лица во смисла на овој закон се сметаат: војниците, подофицерите, офицерите и воениите службеници во постојана служба во Југословенската народна армија, лицата на воена вежба или на други воени должности и воените питомци под воена команда.

ГЛАВА II

ВОЕНИ СУДОВИ И НИВНАТА НАДЛЕЖНОСТ

1. Првостепени воени судови

Член 12

Првостепените воени судови се осниваат за определена воена територија или при поодделни воени единици и установи.

Оснивањето, укинувањето, седиштето и територијалната надлежност на поодделни првостепени воени судови, односно надлежноста за судење на припадниците на определени единици или установи, ги одредува Врховниот командант на оружените сили.

Член 13

Во предметите од надлежноста на воените судови првостепените воени судови:

- 1) решаваат во прв степен по кривични и граѓански предмети;
- 2) учествуваат во постапката на извидот и ја спроведуваат истрагата;
- 3) решаваат по жалбите против решенијата на воениот истражен судија;
- 4) решаваат по приговорот против обвинителниот акт;
- 5) вршат и други работи што им се ставени во надлежност со закон.

Член 14

Советите на првостепениот воен суд се составени од еден судија и двајца судии поротници, а кога судат за кривични дела за кои во законот е предвидена смртна казна или казна строг затвор дваесет години, советите на првостепениот воен суд се составени од двајца судии и тројца судии поротници.

Член 15

Кога првостепениот воен суд решава:

кривични предмети против војници, подофицери и воени службеници со подофицерски ранг, еден судија поротник во советот мора да биде активен подофицер или воен службеник со подофицерски ранг, а другите судии поротници офицери или воени службеници со офицерски ранг;

кривични предмети против офицери или воени службеници со офицерски ранг или против невоени лица, судиите поротници мораат да бидат офицери или воени службеници со офицерски ранг;

кривични предмети против генерали односно адмирали, еден судија поротник мора да биде генерал односно адмирал;

кривични предмети по кои одговараат повеќе лица судиите поротници се определуваат според чинот односно рангот на оној обвинет што има највисок чин односно ранг, а ако покрај војник односно подофицер, односно воен службеник со подофицерски ранг одговара невоено лице, судиите поротници се определуваат како за судење на невоено лице;

спорови за надоместување на штетата еден судија поротник мора да биде офицер на службата а другиот судија поротник офицер или воен службеник со офицерски ранг.

2. Врховен воен суд

Член 16

Врховниот воен суд е највисок воен суд во Федеративна Народна Република Југославија.

Врховниот воен суд ја осигурува единствената примена на законите од страна на сите првостепени воени судови.

Член 17

Во предметите од надлежноста на воените судови Врховниот воен суд:

- 1) решава по жалбите против решенијата на првостепените воени судови;
- 2) решава по барањето за заштита на законитоста против правосилните решенија на првостепените воени судови;
- 3) решава по барањето за вонредно ублажување на казната;
- 4) решава во прв степен во управните спорови;
- 5) ги решава спорозите за надлежноста меѓу првостепени воени судови;
- 6) врши и други работи што му се ставени во надлежност со закон.

Член 18

Советите на Врховниот воен суд имаат право и должност, на првостепените воени судови да им ги укажуваат недостатоците во судењето што ги забележиле при решавањето по правните лоскови.

Ако овие недостатоци се појавуваат кај повеќе судови или ако се забележени недостатоци од поголемо значење, претседателот на советот ќе го извести за тоа претседателот на Врховниот воен суд, кој може на сите или на некои судови да им обрне внимание на овие недостатоци.

Правните сфаќања изразени во забелешките од советите на Врховниот воен суд или од претседателот на тој суд не се задолжителни за првостепените воени судови.

Член 19

Кога Врховниот воен суд решава по жалбите против пресудите на првостепените воени судови донесени во кривичната постапка или по барањето за заштита на законитоста, или за всредното ублажување на казната, советите се составени од двајца судии и тројца судии поротници.

Кога Врховниот воен суд решава по жалбите против пресудите на првостепените воени судови донесени во спорозите за надоместување на штетата или кога решаваат во управните спорови, советите се составени од двајца судии и еден судија поротник.

Во сите други случаи Врховниот воен суд решава во совети составени од тројца судии.

Судиите поротници во советите на Врховниот воен суд мораат да бидат офицери.

Член 20

Врховниот воен суд на општо заседание:

го утврдува мислењето за потребата да се донесат или изменат воени закони или други воени предписи;

предложува правила за своето внатрешно работење и за работењето на првостепените воени судови;

го утврдува својот годишен распоред на работењето;

врши други работи определени со закон.

Член 21

Општото заседание на Врховниот воен суд го сочинуваат претседателот и сите судии од тој суд.

На општото заседание му претседава претседателот на Врховниот воен суд кого во случај на спреченост го заменува судијата определен со распоредот на работите.

Општото заседание решава со мнозинство гласови од сите членови.

За полноважно решавање е потребно да се присутни две третини од членовите на општото заседание.

Член 22

Во Врховниот воен суд задолжително се води евиденција на судската пракса.

ГЛАВА III

СУДИИ И СУДИИ ПОРОТНИЦИ НА ВОЕНИТЕ СУДОВИ

1. Назначување и разрешување

Член 23

Судиите и судиите поротници на воените судови ги назначува и разрешува Врховниот командант на оружените сили.

Член 24

За судии на воените судови можат да бидат назначени само офицери на правна служба што завршиле правен факултет и положили испит за чинот капетан на правна служба, судиски или адвокатски испит.

За судии на Врховниот воен суд можат да бидат назначени истакнати судии на првостепените воени судови и офицери на правната служба со чинот потполковник или со повисок чин.

Член 25

Судиите поротници се назначуваат за време од две години од редот на генералите, адмиралите, офицерите, воените службеници и подофицерите.

За судија поротник не може да биде назначено лице што не наполнило 27 години.

За судија поротник во управниот совет на Врховниот воен суд се назначува офицер стручен за работите на управата.

Член 26

Пред да стапат на должност судиите и судиите поротници ја даваат оваа изјава:

„Свечено изјавувам дека во својата работа ќе се придржувам за Уставот и законите, дека должноста судија ќе ја вршам совесно и непристрасно и дека ќе го пазам социјалистичкиот строй на Федеративна Народна Република Југославија.“

Судиите и судиите поротници на првостепените воени судови ја даваат изјавата пред најстариот командант на подрачјето на судот односно пред командантот на воената единица или установа при која е основан судот. Судиите и судиите поротници на Врховниот воен суд ја даваат изјавата пред Врховниот командант на оружените сили.

2. Права и должности

Член 27

Судијата и судијата поротник се слободни во изнесувањето на мислење по сите прашања во чие решавање учествуваат.

Судијата и судијата поротник не можат да бидат земени на одговорност за дадениот глас, освен ако се утврди дека со дадениот глас сториле кривично дело.

Член 28

Судијата и судијата поротник не можат да бидат притворени ниту ставени во истражен затвор

поради кривично дело сторено во вршењето на судиската должност без одобрение од Врховниот командант на оружените сили.

Член 29

Судијата и судијата поротник ја вршат судиската должност според законот и според својата совест.

Влијањето на судијата и судијата поротник за да донесат незаконити решенија и злоупотребата на судиската должност, се казнува според законот како кривично дело.

Член 30

Судиите на воените судови ја вршат должноста судија како редовна должност.

Член 31

Должноста на судијата поротник е почесна и бесплатна.

На судиите поротници им припаѓа надоместување на трошоците сторени поради вршењето на судиската должност, за што поблиски прописи донесува Државниот секретар за работи на народната одбрана.

Трошоците сторени поради вршењето на судиската должност може да се одредат паушално.

Член 32

Во случај на потреба судијата на првостепен воен суд може времено да се упати на работа во друг првостепен суд.

Решение за времено упатување донесува претседателот на Врховниот воен суд.

Член 33

Судијата и судијата поротник се грижат странките да дојдат што побргу до остварувањето на правата што им се признаени со закон.

Тие се должни сестрано да ги испитаат околностите и да ги утврдат фактите од кои зависи донесувањето на законито решение.

Член 34

Судијата и судијата поротник не можат да учествуваат во судењето ако има разлози поради кои според законот настапува нивно изземање. Тие се должни да ги соопштат овие разлози штом ќе разберат за нив.

Член 35

Судијата ќе биде отстранет од должноста ако против него е отворена истрага или е ставен во притвор или истражен затвор.

Решението за отстранување го донесува за судијата претседателот на судот, а за претседателот на првостепениот воен суд претседателот на Врховниот воен суд.

Член 36

Ако против судијата поротник е отворена истрага, претседателот на судот нема да го поканува да ја врши должноста додека не се заврши кривичната постапка.

Член 37

На судијата му престанува службата по силата на законот кога ќе се утврди дека немал услови да биде назначен за судија или кога ќе му престане службата во Југословенската народна армија.

3. Одговорност

Член 38

Судиите и судиите поротници одговараат пред надлежниот суд за сите кривични дела, без обзир дали се сторени во вршењето на судиската должност или надвор од неа.

Член 39

Судиите и судиите поротници одговараат за штетата што ќе и' ја сторат на државата со својата незаконита работа.

Државата одговара за штетата што судијата или судијата поротник со својата незаконита работа ќе им ја стори на граѓаните или на правните лица.

Ако државата е правосилно осудена да го плати надоместувањето на штетата, може од судијата или од судијата поротник да бара да го надомести она што е исплатено само ако штетата е предизвикана намерно или од голема невнимателност.

Барањето за надоместување на штетата поради незаконита работа на судијата или на судијата поротник застарува за една година од денот кога штетениот разбрал за штетата, а во секој случај за три години од денот кога се создала штетата.

Барањето на државата да бара од судијата или од судијата поротник да го надомести она што е исплатено застарува за шест месеци од денот на извршената исплата.

Член 40

За повреда на должноста или угледот на судиската служба судиите и судиите поротници одговараат дисциплински според воените дисциплински прописи.

ГЛАВА IV

СТРУЧНИ СОРАБОТНИЦИ ВО ВОЕНИТЕ СУДОВИ

Член 41

Стручни соработници во воените судови се: референти, секретари.

Член 42

Стручните соработници во воениот суд им помагаат на судиите и се оспособуваат за судиската должност.

Член 43

За референти се назначуваат лица што завршиле правен факултет.

Референти можат да се назначуваат во сите воени судови.

Референтите треба да се запознаат со сите работи во врска со судењето, а може да им се довери и да изработуваат нацрти на решенија.

Член 44

Секретари можат да бидат назначени само во Врховниот воен суд.

За секретар може да биде назначен офицер со чинот капетан I класа или повисок што завршил правен факултет и кој положил испит за чинот капетан на правна служба, судиски или адвокатски испит.

Секретарите им помагаат на судиите во изучувањето на правните прашања и изработуваат нацрти на решенија на советите. На нив може да им се довери и да водат евиденција на судската пракса.

Член 45

Референтите и секретарите во воените судови се назначуваат според прописите за назначување на воени лица.

ГЛАВА V

СУДСКА УПРАВА

Член 46

Судската управа ги осигурува условите за работењето на воените судови.

Во делокругот на судската управа спаѓаат особено овие работи:

грижи работите во судот да се вршат редно и на време;

решавање кадровски и персонални прашања на судиите, судиите поротници, стручните соработници, канцелариските и на помошните службеници;

новикување судии поротници;

организирање на работењето во судот;

служба на судската писарница;

статистичка служба;

грижи за вршењето на работите на меѓународната правна помош;

составување претсметка на приходите и расходите, извршување на претсметката и контрола над нејзиното извршување;

грижи за правилната наплата на судските такси;

осигурување на судските депозити;

работи за сместување на судот, набавување инвентар и канцелариски материјал;

управување со судските згради и со инвентарот.

Член 47

Работите на судската управа во воените судови ги вршат Државниот секретаријат за работи на народната одбрана и претседателите на судовите.

Претседателот на судот ги врши работите на судската управа во судот. Тој може вршењето на поодделни работи од судската управа да им го довери на судиите, стручните соработници во судот и на канцелариските службеници.

Член 48

Надзор над работите на судската управа врши Државниот секретаријат за работи на народната одбрана.

Државниот секретар за работи на народната одбрана може да го овласти претседателот на Врховниот воен суд во границите на неговите упатства да изврши преглед на работењето во првостепените воени судови во работите на судската управа. Претседателот на Врховниот воен суд поднесува извештај за извршениот преглед.

Член 49

Правилата за своето внатрешно работење, како и за внатрешното работење во првостепените воени судови, ги донесува Врховниот воен суд по претходна согласност на Државниот секретар за работи на народната одбрана.

Со овие правила се определува особено распоредот на работите во судот, работењето на судската писарница, начинот за водење судски регистри и други помошни книги, формата на судските покани и на другите обрасци и постапувањето со судските списи.

Член 50

На почетокот на годината во секој воен суд се одредува со распоредот на работите кои работи ќе вршат поодделни судии и службеници во судот.

Распоредот на работите во Врховниот воен суд се определува на општо заседание, а во првостепените воени судови распоредот на работите го определува претседателот на судот во согласност со судиите.

Распоредот на работите може да се менува во текот на годината на начинот предвиден во претходниот став.

Член 51

Секој воен суд има свој службен назив.

На секоја зграда во која е сместен судот мора да биде истакнат натпис кој го содржи називот на судот.

Секој воен суд има свој печат, кој мора да го содржи називот на судот и грбот на Федеративна Народна Република Југославија.

ГЛАВА VI

ОДДЕЛНИ ОДРЕДБИ ЗА КРИВИЧНАТА ПОСТАПКА ПЕРЕД ВОЕНИТЕ СУДОВИ

Применување на Законикот за кривичната постапка

Член 52

Во кривичната постапка пред воените судови ќе се применуваат одредбите од Законикот за кривичната постапка, доколку во овој закон не е нешто друго предвидено.

Работите и овластувањата одредени со Законикот за кривичната постапка ги вршат:

работите и овластувањата на околиците и окружните судови како првостепените судови ги вршат првостепените воени судови;

работите и овластувањата на врховните судови и второстепените судови ги врши Врховниот воен суд;

работите и овластувањата на органите за внатрешни работи како извидни и истражни органи ги вршат воените извидни односно воените истражни органи;

работите и овластувањата на јавните обвинители ги вршат воените обвинители односно Воениот обвинител на Југословенската народна армија.

Член 53

За кривичните дела за кои во законот е предвидена парична казна или казната затвор до две години, како и за кривичните дела цитирани во членот 17 точката 1 од Законикот за кривичната постапка, првостепените воени судови ќе ги применуваат одредбите од Главата XXV на тој законик, со тоа што судењето се врши во совет.

Одредбите од Законикот за кривичната постапка за претресот пред второстепениот суд и одредбите за жалбата на пресудата на второстепениот суд нема да се применуваат во постапката пред воените судови.

Воен обвинител

Член 54

За кривичните дела од надлежноста на воените судови за кои се гони по службена должност, овластен тужител е воениот обвинител на Југословенската народна армија.

Воениот обвинител постапува пред првостепениот воен суд, а Воениот обвинител на Југословенската народна армија пред Врховниот воен суд.

Член 55

Ако воено лице сторило кривично дело заедно со невоено лице, а за судењето на невоено лице е надлежен редовен суд, Воениот обвинител на Југословенската народна армија може да нареди да се спроведат извиди, но едновременно мора да предложи Сојузниот врховен суд да ја определи надлежноста на воениот суд.

Ако Сојузниот врховен суд не го усвои предлогот на Воениот обвинител на Југословенската народна армија предметот ќе се упати до надлежниот јавен обвинител.

Бранител

Член 56

Бранител на обвинетиот може да биде адвокат, како и офицер или воен службеник со офицерски ранг кои, по можност, треба да имаат правно образование.

Воениот истражен судија може да определи бранител на обвинетиот да може да биде само офицер или воен службеник со офицерски ранг, ако кривичното дело се однесува до повреда на внатрешниот строј на Југословенската народна армија или ако во текот на постапката би можело да дојде до откривање на воена тајна. Ова овластување му припаѓа на претседателот на советот во приготвувањето на главниот претрес, а на советот на главниот претрес.

Против ова решение од воениот истражен судија не е позволена жалба, а решението од претседателот на советот односно од советот може да се напаѓа само во жалбата на пресудата.

Месна надлежност

Член 57

За судење е месно надлежен првостепениот воен суд на чие подрачје се наоѓа воената единица, установа или претпријатие кому што припаѓа обвинетиот или во него е на работа односно судот што е основан при воената единица или установа на која и припаѓа обвинетиот.

Ако обвинетиот по извршеното кривично дело е преместен или прекомандиран во друга воена единица, установа или претпријатие, за судењето е надлежен првостепениот воен суд што бил надлежен во времето на извршувањето на кривичното дело. По исклучок, советот на Врховниот воен суд може по предлог од Воениот обвинител на Југословенската

народна армија да определи на обвинетиот во тој случај да му суди судот што е за него надлежен во времето на започнувањето на постапката.

Член 58

За судење на невоено лице месно надлежниот воен суд се определува според одредбите од Законикот за кривичната постапка. Ако кривичното дело е извршено во заедница со воено лице, а за судењето е надлежен воен суд, месно надлежен е судот што е надлежен за судењето на военото лице.

Член 59

Ако во извршувањето на кривичното дело учествувале повеќе лица (соизвршители, соучесници, прикривачи, лица што му помогнале на сторителот по извршувањето на кривичното дело, како и лица што не го пријавиле приготвувањето на кривичното дело, извршувањето на кривичното дело или сторителот, а за судењето се надлежни разни воени судови, или ако повеќе лица учествувале во вршењето на повеќе кривични дела, советот на Врховниот воен суд по предлог од Воениот обвинител на Југословенската народна армија ќе определи кој од првостепените воени судови ќе ја спроведе постапката.

Извид и истрага

Член 60

Извидот го спроведуваат воениот истражен судија и овластените воени истражни органи.

Член 61

Секој претпоставен воен старешина должен е да преземе мерки, сторителот на кривично дело за кое се гони по службена должност да не се сокрие или не избега, да се запазат трагите на кривичното дело и предметите што можат да послужат како доказ, како и да се приберат сите известии што би можеле да бидат од корист за успешно водење на постапката. За сето сторено воениот старешина е должен да го извести воениот обвинител непосредно или преку повисокиот старешина.

Член 62

Со истрагата раководи првостепениот воен суд преку советот или воениот истражен судија.

Член 63

Истрагата ја спроведува воениот истражен судија.

По отворањето на истрагата воениот истражен судија може се наредба да му го довери спроведувањето на истрагата на овластениот воен истражен орган.

Во текот на истрагата воениот истражен судија може да му го довери извршувањето на поодделни истражни дејствија на воениот истражен судија од друг првостепен воен суд или на овластениот воен истражен орган.

Член 64

Наредба обвинетиот присилно да се доведе издаваат воениот суд, истражниот судија на првостепениот воен суд и овластените воени извидни односно истражни органи.

Наредбата за доведување ја извршува за воено лице неговата претпоставена команда односно управа, а за невоено лице органот за внатрешни работи.

Член 65

Претресување на стан и други простории без наредба за претресување можат да извршат овластените воени извидни односно истражни органи ако е потребно да се фати сторителот на кривичното дело од надлежноста на воените судови што е нареден на делото, ако во станот или друга просторија се наоѓа лице кое мора да се притвори или присилно да се доведе или кое се засолнило тука поради гоњење, или ако е очигледно дека инаку не би можеле да се обезбедат докази.

Член 66

Воените судови можат во сето да постапуваат според членот 230 ст. 2 и 3 од Законикот за кривичната постапка и спрема воените лица или припадниците на Народната милиција што не сакаат да сведочат.

Притвор и истражен затвор

Член 67

Притвор против воено лице или граѓанско лице на служба во единиците и установите на Југословенската народна армија може да нареди воениот истражен судија и воениот старешина на положбата командант на дивизија или нему рамна или повисока положба. За своето решение воениот старешина ќе го извести веднаш воениот обвинител или воениот истражен судија.

Притвор против невоени лица можат да наредат воениот истражен судија, како и, по предлог од воениот обвинител или по сопствена иницијатива, овластените органи за внатрешни работи. Притвореното лице ќе го спроведат органите за внатрешни работи веднаш до надлежниот воен истражен судија или до овластениот воен истражен орган. Времето потребно за спроведување на обвинетиот не се смета во рокот за траење на притворот, но се засметува во изречената казна.

Против решението за притвор позволена е жалба до советот на првостепениот воен суд. Жалбата не го задржува извршувањето на решението.

Член 68

Секој воен старешина на положбата командир на чета, нему рамна или повисока положба, како и други државни органи, можат да лишат од слобода воено лице само ако е најдено при извршување на кривично дело кое повлекува истражен затвор, или ако би биле загрозувани животите или други важни добра на граѓаните кога тоа лице би останало на слобода.

Воениот старешина е должен за лишението од слобода на воено лице веднаш да го извести воениот истражен судија или воениот обвинител. Државниот орган е должен военото лице што го лишил од слобода веднаш да и го предаде со извештајот за извршеното кривично дело и со разлосите поради кои го лишил од слобода на најблиската воена единица односно установа, која веднаш ќе го спроведе до надлежниот воен истражен судија или до овластениот воен извиден орган.

Член 69

Врз основа на решението за притвор што го донесол овластениот воен старешина или овластениот орган за внатрешни работи, обвинетиот може во текот на извидот да се задржи во притвор најмногу три дена, сметајќи од часот на притворањето. По тој срок обвинетиот може да се задржи во притвор само врз основа на решение од воениот истражен судија за продолжување на притворот.

Член 70

Решението за продолжување траењето на истражниот затвор над три месеци до девет месеци го донесува советот на Врховниот воен суд. Со првото решение на овој совет траењето на истражниот затвор може да се продолжи најмногу за три месеци.

Правна помош на редовните судови и на органите за внатрешни работи

Член 71

Ако во текот на извидот или истрагата е потребно како сведок да се сослуша невоено лице, ова сослушување може да се изврши од истражниот судија на окружниот суд, судијата на околинскиот суд или овластениот орган за внатрешни работи, на чие подрачје се наоѓа сведокот.

Ако на главниот претрес се разбере дека повиканиот сведок или вештак, кој порано не е со-

слушан, не може да дојде пред судот или доаѓањето му е значително отежнато, советот може, ако смета дека неговиот исказ е важен, да нареди вон главниот претрес да го саслуша претседателот на советот или судијата член на советот, или сослушувањето да се изврши од околинскиот суд или истражниот судија на чие подрачје се наоѓа сведокот односно вештакот.

Барање за заштита на законитоста

Член 72

Против правосилните решенија на првостепените воени судови со кои е повреден закон, а за кои Врховниот воен суд не решавал по повод правниот лек, како и против судската постапка што им предодела на тие правосилни решенија, Воениот обвинител на Југословенската народна армија има право да подаде барање за заштита на законитоста пред Врховниот воен суд.

Воениот обвинител на Југословенската народна армија има право да подаде барање за заштита на законитоста пред Сојузниот врховен суд против правосилните решенија на Врховниот воен суд со кои е повреден закон, како и против судската постапка што им предодела на овие правосилни решенија.

Рехабилитација

Член 73

Решението за законска рехабилитација на осудените активни подофицири, офицери и воени службеници, кои и по осудувањето останале во тоа својство, го донесува по службена должност првостепениот воен суд на чие подрачје се наоѓа воената единица, установата или претпријатието на која и припаѓа осудениот, односно воениот суд што е основан при воената единица или установа на која и припаѓа осудениот во моментот на донесувањето на решението за законската рехабилитација. Во другите случаи по пресудите на воените судови решението за законска рехабилитација го донесува по службена должност овластениот орган за внатрешни работи на народниот одбор на околинјата (градот) надлежен според местото на живеењето на осуденото лице.

Член 74

За судската рехабилитација на лицата осудени од воените судови решава окружниот суд на чие подрачје осудениот има живеалиште.

Барање за надоместување на штетата на неоправдаано осудени лица

Член 75

Барањето за надоместување на штетата поради неоправдана осуда во постапката пред воениот суд го поднесува овластеното лице до Државниот секретаријат за работи на народната одбрана заради постигање спогодба за постоењето на штетата, видот и големината на надоместувањето.

Ако барањето за надоместување на штета не е расправено согласно, за барањето конечно решава Врховниот воен суд.

Правосилното решение со кое се определува надоместувањето на штетата Врховниот воен суд со сите списи ќе го испрати до Државниот секретаријат за работи на народната одбрана заради исплата на досуденото надоместување.

ГЛАВА VII

ПОСТАПКА ВО УПРАВНИТЕ СПОРОВИ ПРЕД ВРХОВНИОТ ВОЕН СУД

Член 76

За водење на управен спор пред Врховниот воен суд и во постапката на тој суд во управните спорови, важат одредбите од Законот за управните спорови, доколку во овој закон не е пропишано поинаку.

Член 77

Воено лице кое смета дека со управниот акт на воениот орган му е повредено некакво право или непосреден личен интерес заснован врз закон, може да започне управен спор само пред Врховниот воен суд. Пред овој суд започнува управен спор и лице кое во моментот на поднесувањето на тужбата нема повеќе својство на воено лице, ако со управниот акт на воениот орган е решавано за правото или за непосредниот личен интерес што произлегува од неговиот однос како воено лице.

Одредбата на членот 12 од Законот за управните спорови важи и во постапката пред Врховниот воен суд.

Член 78

Ако со управниот акт на воениот орган е повреден закон во корист на воено лице, управниот спор пред Врховниот воен суд го започнува Воениот обвинител на Југословенската народна армија.

Член 79

Против решението на Врховниот воен суд донесено во управниот спор, може да се изјави жалба до Сојузниот врховен суд. Жалбата му се предава на Врховниот воен суд во рокот определен во Законот за управните спорови.

ГЛАВА VIII

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 80

Воените лица можат во рок од 60 дена по влегувањето во сила на овој закон да започнат спор против управниот акт на воениот орган што им е испратен по 8 април 1952 година до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 81

Офицерите на правна служба што ќе се најдат на судиска должност на денот на влегувањето во сила на овој закон можат да останат на оваа должност иако не ги исполнуваат условите од членот 24 на овој закон.

Член 82

Офицерите на правна служба кои на денот на влегувањето во сила на овој закон ќе се најдат на работа во воени судови можат да останат на должноста референти односно секретари иако не ги исполнуваат условите од членот 43 односно членот 44 на овој закон.

Член 83

Лицата на кои им е признаен испитот за чинот капетан на правна служба изедначени се во поглед на тој услов за здобивање со судиското звање со лицата што го положиле тој испит.

Член 84

До донесувањето на законот за процесната постапка, во постапката по споровите за надоместување на штетата воените судови ќе ги применуваат правилата на процесната постапка.

Против правосилните решенија на првостепените воени судови донесени во споровите за надоместување на штетата, со кој е повреден закон, а во кои Врховниот воен суд не решавал по повод правниот лек, Воениот обвинител на Југословенската народна армија има право да подаде барање за заштита на законитоста пред Врховниот воен суд во рок од шест месеци по правосилноста на решението.

Воениот обвинител на Југословенската народна армија има право да подаде барање за заштита на законитоста во споровите за надоместување на штетата и пред Сојузниот врховен суд против правосилните решенија на Врховниот воен суд со кои е повреден закон, и тоа во рок од шест месеци по правосилноста на решението.

Член 85

Додека не се донесе закон за материјалната одговорност на воените лица и граѓанските лица на

служба во Југословенската народна армија за штетата што ќе и ја сторат на државата на начинот изложен во членот 3 од овој закон останува во сила Уредбата за материјалната одговорност на воените лица и граѓанските лица на служба во Југословенската армија („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 11/50) со сите измени и дополненија.

Член 86

Со влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за воените судови („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 103/47) со сите измени и дополненија, како и другите прописи што се во спротивност со овој закон.

Член 87

Овој закон влегува во сила осмиот ден по објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ“.

623.

Врз основа од одделот 1 ст. 2 од главата XXXVa на Сојузниот општествен план за 1954 година („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 51/54), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗНОСИТЕ НА ДОБИВКАТА ШТО СЛУЖЕЛЕ КАКО ОСНОВА ЗА ИЗРАБОТКА НА РЕПУБЛИЧКИТЕ ОПШТЕСТВЕНИ ПЛАНОВИ ЗА 1954 ГОДИНА

1. Износите на добивката што служеле како основа за изработка на републичките општествени планови за 1954 година утврдени се во следна висина:

	во милиони динари
за НР Србија	24.250
„ НР Хрватска	23.510
„ НР Словенија	15.640
„ НР Босна и Херцеговина	14.820
„ НР Македонија	3.800
„ НР Црна Гора	1.080

При утврдување износот на добивката од претходниот став не е земена во обзир добивката на железничките транспортни претпријатија и претпријатијата на поштенско-телеграфско-телефонскиот сообраќај.

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ“.

Р. п. бр. 495

2 декември 1954 година

Белград

Сојузен извршен совет

Секретар,

Вељко Зековиќ, с. р.

Потпретседател,

Едвард Кардељ, с. р.

624.

Врз основа на одделот 2 од главата XXXVa на Сојузниот општествен план за 1954 година („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 51/54), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗНОСОТ НА АВАНСОТ ШТО НАРОДНИТЕ РЕПУБЛИКИ СЕ ДОЛЖНИ ДА ГО УПЛАТАТ ПРИ НАРОДНАТА БАНКА НА ФНРЈ ВО СМИСЛА НА ОДРЕДБАТА ОД ГЛАВАТА XXXVa НА СОЈУЗНИОТ ОПШТЕСТВЕН ПЛАН ЗА 1954 ГОДИНА

1. Народните републики се должни 50% од разликата меѓу реализираната добивка и добивката што служела како основ за изработка на републичките општествени планови за 1954 година, да ги уплатат на одделна сметка при Народната банка на ФНРЈ како аванс следниве износи, и тоа:

а) до 28 февруари 1955 година:

	Во милиони динари
НР Србија	6.230
НР Хрватска	6.200
НР Словенија	8.150
НР Босна и Херцеговина	1.580
б) од тоа до 15 јануари 1955 година:	
НР Србија	4.500
НР Хрватска	4.500
НР Словенија	5.880
НР Босна и Херцеговина	1.140

Добивката на железничките транспортни претпријатија и претпријатијата на поштенско-телеграфско-телефонскиот сообраќај не може да се земе во обзир како основа за плаќање на авансот.

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ“.

Р. п. бр. 496

2 декември 1954 година

Белград

Сојузен извршен совет

Секретар,

Велько Зековиќ, с. р.

Потпретседател,

Едвард Кардељ, с. р.

625.

Врз основа на одредбите од главата XXIX и XXXI на Сојузниот општествен план за 1954 година Сојузниот извршен совет донесува

О Д Л У К А

ЗА НАЧИНОТ НА ДОГОВАРАЊЕ ИСПОРАЧКИ НА ЈАГЛЕН ЗА I ТРИМЕСЕЧЈЕ 1955 ГОДИНА

1. Рудниците на јаглен се должни при договарањето на испорачките на јаглен за I тримесечје 1955 година да го опфатат со ова договарање сего свое производство на јаглен во тоа тримесечје, освен оние количини што им се потребни за сопствена потрошувачка.

Договорите за испорачките на јаглен добар за работа на гас-генераторите рудниците на јаглен можат да ги склучуваат предимствено со оние потрошувачи што го трошат тој јаглен за гас-генераторите.

2. Потрошувачите на јаглен можат да договорат со рудниците на јаглен испорачка само на онаа количина што им е потребна за редовната потрошувачка во I тримесечје 1955 година со запасите предвидени со оваа одлука.

Потрошувачите можат да договорат испорачки, покрај количините на јаглен што им се потребни за редовната потрошувачка во I тримесечје 1955 година, и следните запаси:

- а) железничките транспортни претпријатија и железарите — за 8 дена;
- б) индустриските претпријатија — за 10 дена;
- в) рудниците и топлинците на бакар Бср и Рудникот на олово Трепча — за 12 дена;
- г) сите други стопански организации — за 8 дена.

Претпријатијата што купуваат јаглен за широка потрошувачка, како и здравствените и социјалните установи, можат да договараат испорачки на оние количини јаглен што се сметаат како нормални за снабдување на граѓаните односно установите.

3. Договорите на испорачките на јаглен за I тримесечје 1955 година ќе се изврши од 10 до 25 декември 1954 година.

Потрошувачите на јаглен должни се до 16 декември 1954 година да им поднесат на рудниците на јаглен писмена понуда за склучување на договорите со назначување количината јаглен за редовна потрошувачка и за запасот на кој имаат право по претходната точка од оваа одлука.

4. Рудниците на јаглен можат да пристапат кон склучување на договорите за испорачка на јаглен со потрошувачите врз основа на примените понуди.

5. Одборот за стопанство на Сојузниот извршен совет може да определи поодделни службеници што ќе ја следат во рудниците на јаглен работата на приемот на понудите и склучувањето на договорите и за тоа да поднесат извештај.

6. Рудниците на јаглен се должни на Управата за државни материјални резерви да и поднесат извештај за договорените количини јаглен според образецот што ќе го пропише таа управа.

7. Се забранува извоз на јаглен.

По исклучок од претходниот став, Управата за надворешна трговија може да им одобри на поодделни извозници извоз на определени количини јаглен ако договорот е склучен пред да се донесе оваа одлука.

8. Со парична казна од 50.000 до 5.000.000 динари ќе се казни за стопански престап стопанската организација — потрошувач ако склучи договор за испорачка на количина јаглен поголема од онаа што и е потребна за редовната потрошувачка и запас.

За дејствието од претходниот став ќе се казни со парична казна до 50.000 динари и одговорното лице во стопанската организација — потрошувач.

9. Со парична казна од 50.000 до 1.000.000 динари ќе се казни рудникот на јаглен ако не го склучи сето производство од I тримесечје 1955 година.

10. Стопанските престапи од точ. 8 и 9 од оваа одлука ги суди вишиот стопански суд.

11. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето.

Р. п. бр. 497

9 декември 1954 година

Белград

Сојузен извршен совет

Го заменува Секретарот,

Потпретседател,

Мома Марковиќ, с. р. Светозар Вукмановиќ, с. р.

СОДРЖИНА:

	Страна
622. Указ за прогласување на Законот за воените судови — — — — —	721
623. Одлука за износите на добивката што служеле како основа за изработка на републичките општествени планови за 1954 година — — — — —	727
624. Одлука за износот на авансот што народните републики се должни да го уплатат при Народната банка на ФНРЈ во смисла на одредбата од главата XXXVa на Сојузниот општествен план за 1954 година — — — — —	727
625. Одлука за начинот на договарање испорачки на јаглен за I тримесечје 1955 година — — — — —	728